

Huvudman

Solna Kommun
kommunstyrelsen@solna.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Råsunda skola i Solna kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Solna kommun att senast den **måndag den 27 maj 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande skolenhetens lokaler. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Solna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Solna kommun ska vidta följande åtgärder

Skolenhetens lokaler

1. Se till att berörda elever får undervisning i lokaler som tillhör den skolenhet som eleverna är placerade vid. (1 kap. 3 §, 10 kap. 29 och 30 §§).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Solna kommun avseende brister rörande hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen samt plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, särskilt stöd, åtgärder vid kränkande behandling, skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, utredning av ordningsstörande beteende samt information till vårdnadshavare om elevers frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:9285) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2023 inlett en tillsyn av Råsunda skola i Solna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Råsunda skola följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, åtgärder vid kränkande behandling, skolenhetens lokaler, information till vårdnadshavare om elevers frånvaro, hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen, plan mot kränkande behandling, garantin för tidiga stödinsatser, anmälan av särskilt stöd, extra anpassningar och utredning av ordningsstörande beteende.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn den 12 december 2023 och den 14 december 2023. Representanter för huvudmannen har också intervjuats. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. betygskatalogen, sammanställning av resultatet av garantin för tidiga stödinsatser, plan mot kränkande behandling, frånvaroutredningar och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 § skollagen.)

Föreläggande

Skolenhetens skollokaler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolenheten Råsunda skola bedrivs i två separata lokaler på två olika adresser. Lågstadiet och mellanstadiets verksamhet bedrivs på Stråkvägen 11 i Solna och högstadiets verksamhet bedrivs på Parkvägen 4 i Solna. Gångavståndet enligt mätning mellan adresserna är cirka 400 meter. Gångavståndet mellan Parkvägen 4 och den kommunala idrottsplats som ligger i anslutning till lokalen vid Stråkvägen 11 och som skolans elever nyttjar under raster är cirka 150 meter. Mellan den kommunala idrottsplatsen och lokalen på Parkvägen 4 finns flera externa byggnader. Skolenhetens skolenhetskod är enligt skolregistret registrerad på Stråkvägen 11.

Representanter från huvudmannen uppger vid intervju att Råsunda skola tidigare haft två skolenhetskoder men att huvudmannen ansåg att byggnaderna ändå låg så pass nära varandra att de kunde räknas som en skolenhet. Eleverna på högstadiet går i dagsläget mellan lokalerna eftersom det saknas såväl idrottshall som slöjdsalar på Parkvägen 4.

Huvudmannen uppger i sina skriftliga synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från tillsynsbesöket att huvudmannen anser att skolans byggnader hör ihop på ett naturligt sätt och ligger nära varandra. Som skäl till det anför huvudmannen att lokalerna visserligen skiljs åt av en mellanliggande väg och ett antal externa byggnader men att vägen inte är hårt trafikerad, eleverna flyttar sig med lätthet mellan adresserna och gångvägen är säker. Skolan har en och samma rektor, samma systematiska kvalitetsarbete, gemensam budget, elevhälsa och administration. Vissa lärare arbetar på både mellanstadiet och högstadiet.

Rättslig reglering

Med skolenhet avses av huvudman för annan skolform än förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad. (1 kap. 3 § skollagen)

Av förarbetet till skollagen framgår att för att flera byggnader ska anses som en skolenhet krävs att de ligger någorlunda nära varandra och på ett naturligt sätt hör ihop. (prop. 2009/10:165 sid. 633)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att avståndet mellan skolbyggnaderna vid Råsunda skola är för långt för att utgöra en skolenhet och verksamheten därför inte uppfyller författningarnas krav. Av utredningen framgår att lokalerna på Stråkvägen 11 och Parkvägen 4 skiljs åt av en väg och ett antal externa byggnader. Byggnaderna på de två olika adresserna kan därmed inte anses höra ihop på ett naturligt sätt.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Solna kommuns verksamhet vid Råsunda skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skolenhetens lokaler. Det finns därför skäl att förelägga Solna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna från mellanstadiet uppger vid intervju att det förekommer att elever använder sin skoldator till annat än vad läraren instruerat eleverna till under lektionen. Till exempel uppger eleverna att flera elever spelar spel på datorn med hög volym under lektionerna istället för att göra uppgifterna under lektionen. Eleverna säger att de upplever det som störande och att lärarna försökt få eleverna att sluta spela spel på datorerna, men inget hjälper.

Lärarna från mellanstadiet bekräftar vid intervju att det är ett problem med att elever i vissa klasser gör annat som att spela spel på skoldatorn under lektionstid. En lärare ger som exempel att klassen tittat på ett faktaprogram varvid eleverna skulle göra några efterföljande uppgifter på datorn. Fyra elever satte sig då och gjorde annat med datorn än uppgiften och en stor del av lektionen gick åt för att få eleverna att göra skolarbetet i stället för att spela.

Rektorn uppger vid intervju att elever som inte använder sin skoldator enligt lärarens instruktioner inte ska få ha kvar datorn. De får genomföra skolarbetet på annat sätt.

Huvudmannen uppger i synpunkterna på tjänsteanteckningen att de lärare som behöver stöd i att utveckla sitt ledarskap i klassrummet för att få eleverna att enbart använda kommunikationsutrustningen enligt lärarens instruktioner får handledning och stöd kring det av skolans specialpedagog. Av de rutiner som finns upprättade på skolan avseende användandet av mobiltelefoner, datorer och andra

digitala enheter som huvudmannen bifogat till synpunkterna framgår att det är lärarens ansvar att tillse att eleverna använder datorn i enlighet med lärarens instruktioner och att elever som använder datorn till annat kan fråntas den under en period.

Rättslig reglering

Vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap. Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall (5 kap. 4 a § skollagen).

En skola präglad av trygghet och studiero är en rättighet för alla elever och en grundläggande förutsättning för lärande och utveckling. För att främja elevers kunskapsutveckling anser regeringen att det är centralt att säkerställa en lärmiljö som ger eleverna de bästa förutsättningarna till lärande där elevernas uppmärksamhet i största möjliga utsträckning riktas mot det som är syftet med undervisningen. Privat användning av mobiltelefoner bör inte förekomma under lektioner. Förutom att den elev som använder mobiltelefonen inte använder lektionstiden till lärande så kan elevens användning av mobiltelefonen störa andra elevers koncentration och därmed utgöra ett hinder i deras lärande (Prop. 2021/22:160 sid. 99-100)

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att det vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök fanns elever på skolan som använde sin dator till andra ändamål än det som läraren instruerat om. Skolinspektionen bedömer därmed att det finns brister i skolans arbete med att säkerställa att elektronisk kommunikationsutrustning endast användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Mot bakgrund av att det inletts ett arbete på skolan för att åtgärda bristen där lärarna ges handledning för att stärka sitt ledarskap och att det finns skriftliga rutiner som anger hur lärarna ska agera om en elev använder skoldatorn till annat än skolarbete bedömer Skolinspektionen att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av och granskat Råsunda skolas plan mot kränkande behandling. Planen innehåller bland annat en beskrivning av vad kränkande behandling är, en sammanställning över de åtgärder skolan planerar att genomföra under året för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt en redogörelse av resultatet av föregående års planerade åtgärder.

Elevhälsan och rektorn uppger vid intervju att eleverna informerats om att skolan har en plan mot kränkande behandling när planen var färdig. Eleverna har dock inte getts möjlighet till delaktighet annat än indirekt via en trygghetsenkät i fasen när planen utarbetats.

Huvudmannen uppger i sina synpunkter på tjänsteanteckningen att en ny plan mot kränkande behandling kommer att tas fram på Råsunda skola under vårterminen 2024. Eleverna kommer att ges möjlighet att delta när den nya planen utarbetas.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Av 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling ska en sådan plan som avses i 6 kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Råsunda skola brister i sitt arbete avseende plan mot kränkande behandling. Utredningen visar att skolans elever informerats om att skolan har en upprättad plan mot kränkande behandling men att de inte getts möjlighet att delta på något vis när planen utformats.

Mot bakgrund av skolans plan mot kränkande behandling i övrigt innehåller de delar som författningarna kräver samt att skolan inlett ett arbete med att under vårterminen 2024 upprätta en ny plan mot kränkande behandling där eleverna ska ges möjlighet till delaktighet bedömer Skolinspektionen att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse mot bristen. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen säkerställer att eleverna ges möjlighet till delaktighet när den nya planen upprättas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Solna kommuns verksamhet vid Råsunda Skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen samt plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att utarbeta en ny plan mot kränkande behandling samt genom att erbjuda lärare handledning och fortbildning i arbetet med hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa på grund av att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse inom ovanstående områden.

Områden utan konstaterade brister

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn samt dokumentstudier framgår att det nationella kartläggningmaterialet för förskoleklass, de nationella bedömningsstöden för årskurs 1 samt de nationella proven för årskurs 3 har genomförts i enlighet med författningarnas krav. Det nationella kartläggningmaterialet för förskoleklass, de nationella bedömningsstöden och de nationella proven för årskurs 3 har genomförts inom den tidsperiod och med de elever som författningarna anger.

Av intervjuer med lärare och elevhälsa framgår även att en särskild bedömning av elevers kunskaper har genomförts i samråd med specialpedagogisk kompetens för de elever som det funnits en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk eller matematik som ska uppfyllas i årskurs 1 och årskurs 3.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningmaterial, nationellt bedömningsstöd eller nationellt prov, finns en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk eller matematik som ska uppfyllas i årskurs 1 och 3. (3 kap. 4 § skollagen)

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar enligt 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd enligt 3 kap. 7 skollagen. (3 kap. 4 § skollagen)

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 3 kap. 4 §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen)

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 3 kap. 5 § i svenska,

svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Av förarbetena framgår att syftet med en garanti för tidiga stödinsatser är att den ska garantera att alla elever tidigt får de stödinsatser som de behöver för att uppfylla de kunskapskrav som ska uppfyllas i svenska, svenska som andraspråk och matematik. (prop. 2017/18:195, s. 35)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Några lärare uppger vid intervjuer att de inte kan ge alla elever de extra anpassningar som eleverna är i behov av för att uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Lärarna uppger att det beror på att det saknas konkret material såsom hörlurar, att tiden är ett hinder då det finns många elever med extra anpassningar i samma klass samt att läraren saknar kompetens i till exempel inläsningstjänst. Lärarna uppger ett antal namngivna elever som lärarna bedömer påverkas negativt kunskapsmässigt av att läraren inte kunnat visa eleverna hur inläsningstjänst fungerar. Representanter för elevhälsan uppger vid intervju att de känner till att vissa lärare saknar kunskap om att skolan har tillgång till inläsningstjänst och att det saknas konkret material på skolan för att kunna ge elever extra anpassningar. Rektorn uppger vid intervju att hon inte fått några signaler om att det finns lärare på skolan som bedömer att de inte kan ge alla elever de extra anpassningar som eleverna behöver. Vidare uppger rektorn att om något konkret material som behövs för extra anpassningar saknas så köps det in.

Huvudmannen uppger i sina skriftliga synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från tillsynsbesöket att det efter Skolinspektionens tillsynsbesök på skolan vidtagits flera åtgärder för att säkerställa att lärarna har kunskap och förutsättningar för att ge samtliga elever de extra anpassningar som eleverna behöver. Rektorn har vid uppstartsdagarna i januari 2024 informerat personalen om var de kan hämta ut - och hur de kan anmäla behov av konkret material som de saknat för elevernas extra anpassningar. Material som saknas kommer enligt huvudmannen att köpas in. Skolans specialpedagog har den 30 januari 2024 genomfört en utbildning för lärarna om extra anpassningar och särskilt stöd. Utbildningen var obligatorisk för lärarna att delta vid och innehöll bland annat information om olika typer av extra anpassningar som vanligtvis ges till elever, hur lärarna ska gå tillväga för att boka in den handledning som elevhälsan erbjuder när en lärare vill ha stöd i att strukturera och ta fram extra anpassningar för en elev

samt hur inläsningstjänst fungerar. Utöver det har huvudmannen beslutat om att en förstärkning av elevhälsan i form av ytterligare en speciallärare till högstadiet ska anställas under vårterminen 2024.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök fanns brister i skolans arbete med extra anpassningar. Det fanns elever på skolan som har ett identifierat behov av extra anpassningar i form av inläsningstjänst, men som inte gavs detta stöd.

Mot bakgrund av att huvudmannen efter skolinspektionens tillsyn av Råsunda skola vidtagit flera åtgärder, bland annat genom fortbildning och handledning till lärarna samt att förstärka skolans elevhälsa bedömer Skolinspektionen att huvudmannen avhjälpt bristerna. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen säkerställer att lärarna fortsättningsvis ges förutsättningar att ge elever som är i behov av det, extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framkommer att lärarna anmäler de elever som de befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att eleven getts extra anpassningar.

Lärarna uppger vidare vid intervjuerna att rutinen på skolan är sådan att läraren inte får lämna en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd förrän läraren har prövat extra anpassningar i två omgångar om vardera åtta veckor.

Huvudmannen uppger i sina synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning att skolans rutin avseende anmälan om särskilt stöd uppdaterats och implementerats efter Skolinspektionens tillsynsbesök. Den nya rutinen innebär att när en lärare prövat extra anpassningar och bedömer att dessa inte är tillräckliga för att eleven ska uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av

kunskaper som minst ska uppfyllas ska det anmälas till rektorn. Läraren ska även lämna en anmälan för en elev även om läraren inte prövat några extra anpassningar för eleven om läraren bedömer att det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga för eleven.

Utredning

Vid intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det för fyra, namngivna elever inte skyndsamt har startats en utredning av särskilt stöd trots att en lärare anmält att denne befärar att eleven trots extra anpassningar inte kommer att uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Elevhälsan bekräftar vid intervju att de fyra eleverna anmälts av lärare under tidsperioden 9 oktober till 9 november 2023. Lärarna uppger vid intervjuerna att samtliga fyra elever även har anmälts under föregående läsår då lärarna redan då befärar att eleverna inte skulle uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Huvudmannen uppger i sina synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning att det efter Skolinspektionens tillsynsbesök inletts utredningar av behov av särskilt stöd för de elever som lärarna uppgett vid intervjuerna att de anmält enligt skolans rutin. Skolinspektionen har granskat en redogörelse som huvudmannen bifogat till sina synpunkter på tjänsteanteckningen av vilka åtgärder skolan vidtagit avseende de elevexempel som diskuterades vid tillsynen. Av redogörelsen framgår att det startats utredningar för de fyra namngivna eleverna som Skolinspektionen bedömt vara anmälda av lärare men som rektorn tidigare inte har startat en utredning om särskilt stöd för.

Beslut om särskilt stöd

Av dokumentstudier av tio av de upprättade åtgärdsprogrammen på skolan framkommer att två elever ges enskild undervisning som beslutad stödinsats och en elev ges undervisning i särskild undervisningsgrupp. Samtliga tre åtgärdsprogram är signerade av en biträdande rektor. Eleverna har enligt åtgärdsprogrammen återkommande tid i skolans studio eller enskild undervisning med speciallärare 1-2 lektioner per vecka.

Rektorn uppger vid intervju att enskild tid med speciallärare på skolan inte anses vara enskild undervisning eller placering i särskild undervisningsgrupp om eleven inte har hela sin studietid förlagd utanför klassrummet. Av den anledningen har en biträdande rektor istället för rektorn fattat beslut om åtgärdsprogrammen.

Av dokumentstudier och vid intervjun med rektorn framkommer vidare att rektorn i augusti 2023 fattat beslut om att ett åtgärdsprogram skulle utarbetas för en namngiven elev på skolan. Något åtgärdsprogram hade fram till tidpunkten för tillsynsbesöket dock inte utarbetats för eleven. Rektorn uppger vid intervjun att skälet till att åtgärdsprogrammet aldrig utarbetades var att den speciallärare som skulle ha skrivit åtgärdsprogrammet varit frånvarande. Elevhälsan uppger vid intervjun att eleven har avsatt tid med speciallärare som stödinsats.

Huvudmannen uppger i skriftliga synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från tillsynsbesöket att rektorn efter Skolinspektionens tillsyn insett att återkommande speciallärarstöd enskilt eller i mindre grupp utanför klassrummet enstaka timmar per vecka är att beteckna som enskild undervisning eller undervisning i särskild undervisningsgrupp. Nya åtgärdsprogram utarbetas för samtliga fem elever och eleverna ges särskilt stöd.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens eventuella behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges, i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. (3 kap. 9 § skollagen)

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök fanns brister avseende anmälan, utredning och beslut om särskilt stöd. Detta då lärare getts instruktioner om att de inte fick lämna en anmälan om särskilt stöd för en elev om läraren inte först prövat extra anpassningar inom en förutbestämd tidsperiod samt att rektorn inte alltid skyndsamt startade en utredning om en elevs eventuella behov av särskilt stöd när en lärare lämnat en anmälan. Vidare fattade den biträdande rektorn, istället för rektorn, beslut om enskild undervisning och undervisning i särskild undervisningsgrupp samt att det inte alltid utarbetades ett åtgärdsprogram för en elev när rektorn efter genomförd utredning fattat beslut om att en elev ska ges särskilt stöd.

Efter Skolinspektionens skolbesök har dock huvudmannen reviderat och implementerat nya rutiner för när lärare ska anmäla behov av särskilt stöd. Rektorn har startat utredningar av särskilt stöd för de fyra namngivna eleverna som lärarna

anmält att de befäror inte kommer att uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för kunskap som minst ska uppfyllas. Rektorn utarbetar även nya åtgärdsprogram för de elever på skolan som har enskild undervisning eller undervisning i särskild undervisningsgrupp som stödinsats samt för den elev som rektorn efter slutförd beslutat ska ges särskilt stöd. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att huvudmannen avhjälpit bristerna. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen säkerställer så att elever på Råsunda skola som ges extra anpassningar men ändå riskerar att inte uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas fortsatt anmäls och utreds samt att beslut om särskilt stöd framledes fattas i enlighet med författningarnas krav och att åtgärdsprogram utarbetas för alla elever som rektorn beslutat ska ges särskilt stöd.

Åtgärder vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever från lågstadiet och mellanstadiet uppger vid intervju att kränkande behandling är vanligt förekommande på skolan även om det skiljer mellan klasserna hur ofta kränkningar av elever sker. I en del klasser sker det verbala och-/eller fysiska kränkningar mellan eleverna flera gånger dagligen medan i andra klasser kan det röra sig om någon gång i månaden.

Lärare i två av de tre intervjuade lärargrupperna anger vid intervju att de inte hinner med att anmäla alla kränkningar som de har kännedom om till rektorn. Lärarna uppger vidare att klimatet är hårt på skolan mellan eleverna och att det i vissa klasser dagligen sker så många fall av kränkande behandling att det inte är möjligt för lärarna att tidsmässigt anmäla allt. Lärarna ser det även som en risk att lärare som undervisar i klasser med trygghetsproblem kan komma att bli "hemmablinda" eller att de inte ska orka anmäla kränkningar som sker. Att skolan är stor och att lärarna därför kan ha svårt att identifiera vilka elever som varit involverade i en incident anges också som ett hinder för lärare att göra en anmälan om kränkande behandling. Lärarna ger vid intervjuer verbala kränkningar eller kränkningar som läraren kan reda ut på plats som exempel på kränkningar som de inte alltid anmäler.

Elevhälsans representanter uppger vid intervju att de delar lärarnas bild av att klimatet är hårt mellan eleverna på skolan, framförallt på mellanstadiet och högstadiet. Eleverna använder ett grovt språkbruk mot varandra och fysiska bråk som först startat på skoj tenderar att urarta. Elevhälsan uppger vidare vid intervjun att många ur skolpersonalen berättat för elevhälsans representanter att om de skulle anmäla alla kränkningar som skolpersonalen har kännedom om skulle de inte göra annat. Även elevhälsans representanter ser att tid är ett hinder för skolpersonalen avseende anmälan om kränkande behandling.

Rektorn uppger vid intervju att även hon uppfattar klimatet i vissa klasser som hårt på skolan mellan eleverna, men att det vidtagits åtgärder för att komma tillrätta med problemet. Bland annat genom att skolan deltar i ett forskningsprojekt och har infört elevledda rastaktiviteter. Rektorn uppger vidare att lärarna har fått

minskad undervisningstid för att hinna med administrativa uppgifter och därmed borde ha tid att anmäla de kränkningar som lärarna har kännedom om.

Efter Skolinspektionens skolbesök har huvudmannen, enligt huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen, på uppstarts dagar i januari 2024 informerat samtlig personal vid Råsunda skola om deras skyldighet att anmäla kränkande behandling. Vidare har huvudmannen genomfört en halvdagsutbildning för skolpersonalen kring kränkande behandling. Vid utbildningen har bland annat skolans rutiner för anmälan av kränkande behandling, vad en kränkning är och hur skolan ska agera för att förebygga och åtgärda kränkande behandling tagits upp.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid tiden för Skolinspektionens skolbesök fanns brister avseende skolans arbete mot kränkande behandling. Detta då personal inte alltid anmälde till rektorn då de får kännedom om att en elev anses sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Mot bakgrund av att huvudmannen efter Skolinspektionens tillsynsbesök genomfört informations- och utbildningsinsatser för skolpersonalen avseende kränkande behandling bedömer Skolinspektionen att huvudmannen avhjälpit bristerna. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen fortsatt säkerställer att personalen vid Råsunda skola har den kunskap och de förutsättningar som behövs för att anmäla de fall av kränkande behandling som de har kännedom om.

Skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Elever samt lärare uppger vid intervju att det händer att en lärare omhändertar en elevs skoldator under lektionen om eleven inte använder datorn enligt lärarens instruktioner.

Rektorn uppger vid intervju att lärarna även samlar in elevernas mobiltelefoner i förebyggande syfte innan skoldagens början för elever på låg- och mellanstadiet och inför varje lektion för elever på högstadiet. Rektorn uppger vidare att skolans skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning återfinns i skolans ordningsregler.

Skolinspektionen har inför tillsynsbesöket tagit del av och granskat Råsunda skolas ordningsregler. I ordningsreglerna anges avseende hanteringen av elektronisk kommunikationsutrustning enbart att alla elever från årskurs 4 ska ha sin dator och laddare med vid varje lektion, att datorn ska vara laddad samt att alla elever ska lämna in sin mobil när lektionen börjar och får den tillbaka vid lektionens eller skoldagens slut.

Huvudmannen uppger i sina synpunkter på tjänsteanteckningen att rektorn efter tillsynsbesöket fattat beslut om nya skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Skolinspektionen har i tillsynsärendet tagit del av och granskat de nya skriftliga rutinerna. Av rutinerna framgår bland annat hur läraren ska samla in kommunikationsutrustningen, hur den ska förvaras och när den ska återlämnas till eleven.

Rättslig reglering

Det ska vid en skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b–4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Av förarbetet till skollagen framgår att när ett föremål omhändertas är det skolans ansvar att förvara det på ett säkert sätt tills det lämnas tillbaka, det krävs därmed goda rutiner för hur omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska gå till och hur föremålen ska förvaras på ett säkert sätt. I rutinerna bör det framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, t.ex. hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Rutinerna bör även omhänderta sådana aspekter som att det inte ska föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. (Prop. 2021/22:160 sid. 127)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök fanns brister avseende att det förekom att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning omhändertogs trots att skolan saknade upprättade skriftliga rutiner för detta.

Mot bakgrund av att rektorn efter Skolinspektionens tillsynsbesök fattat beslut om nya skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som ger lärarna vägledning i hur de ska gå tillväga när de omhändertar, förvarar och återlämnar utrustningen bedömer Skolinspektionen att huvudmannen avhjälpit bristerna. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen säkerställer att skolpersonalen informeras om de skriftliga rutinerna.

Utredning av ordningsförande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna uppger vid intervju att det finns 12 namngivna elever på skolan som upprepat stör ordningen på lektionerna.

Vid intervjun med rektorn samt av huvudmannens synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från skolbesöket framkommer att orsaken till att eleverna upprepat stör ordningen är utrett och att skolan har vidtagit åtgärder för att eleven ska förändra sitt beteende. Bland annat har flera elever utretts för behov av särskilt stöd, samtal har förts med elev och vårdnadshavare, någon elev har tilldelats en skriftlig varning och till vissa klasser har en elevassistent anställts.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. (5 kap. 3 § skollagen)

Om en elev i gymnasieskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Med utgångspunkt av vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Information till vårdnadshavare om elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn uppger vid intervjuer att lärare registrerar elevers närvaro och frånvaro vid början av varje lektion. Vårdnadshavare meddelas samma dag via SMS eller telefonsamtal om en elev är frånvarande utan att vara anmäld. Vid intervjuer med lärarna framkommer att det inte är möjligt att skicka mer än ett SMS per dag via det digitala systemet som skolan använder sig av i kommunikationen med vårdnadshavare om elevernas frånvaro. Om en elev har sen ankomst vid en lektion skickas ett SMS till elevens vårdnadshavare om det. Om eleven senare under dagen avviker helt från skolan kan läraren inte meddela detta via det digitala systemet. De flesta lärare uppger vid intervju att de vid sådana tillfällen ringer hem till elevens vårdnadshavare och

meddelar dem att eleven är frånvarande. Enstaka lärare uppger dock vid intervju att de vid dessa tillfällen anser att det är vårdnadshavarens ansvar att själva logga in i det digitala systemet för att kontrollera elevens närvaro vid utbildningen.

Huvudmannen uppger i synpunkterna på tjänsteanteckningen att huvudmannen ser över möjligheten att åtgärda begränsningen i det digitala system som används på skolan för kommunikation med vårdnadshavare om elevers frånvaro. Lärarna har under en uppstartsdag i januari 2024 informerats om hur de ska gå tillväga för att manuellt skicka ett meddelande till vårdnadshavare om ett meddelande gått ut för eleven tidigare under dagen samt att det är skolans ansvar att informera om elevers frånvaro.

Rättslig reglering

En elev i förskoleklassen eller grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. (7 kap. 17 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid tidpunkten för Skolinspektionens skolbesök fanns brister i skolans arbete med att informera elevens vårdnadshavare samma dag vid ogiltig frånvaro. Detta då det fanns lärare vid skolan som inte alltid informerade elevens vårdnadshavare samma dag vid ogiltig frånvaro.

Mot bakgrund av att rektorn informerat lärarna om hur de ska gå tillväga för att informera vårdnadshavarna samma dag om att eleven är frånvarande i de fall då skolans digitala system inte tillåter fler meddelanden bedömer Skolinspektionen att huvudmannen avhjälpit bristen.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Maria Klasson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även juristen Louise Bengtsson medverkat.